

**НАСТАВНО-УМЕТНИЧКО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ
СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ**

Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

Теа Димитријевић

**АСПЕКТИ ИЗВОЂАШТВА И ПРОБЛЕМАТИКА ПЕДАЛИЗАЦИЈЕ У
КЛАВИРСКИМ ДУИМА ФРАНЦУСКИХ КОМПОЗИТОРА НА ПРЕЛАЗУ ИЗ
19. У 20. ВЕК**

Комисија у саставу Зорица Ћетковић, редовни професор, Људмила Грос Поповић, редовни професор, Ладислав Мезеи, редовни професор, Урош Пешић, редовни професор у пензији и Горан Маринковић, ванредни професор, именована на седници Наставно-уметничко-научног већа Факултета од 15.12.2010.г., упознала се са писаним делом докторског уметничког пројекта кандидаткиње Тее Димитријевић под називом: "Аспекти извођаштва и проблематика педализације у клавирским дуима француских композитора на прелазу из XIX у XX век". На основу сазнања која је стекла детаљном анализом овог рада, Комисија подноси следећи извештај Наставничко уметничко научно већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду.

Теа Димитријевић (Београд, 1974) је дипломирала клавир на Факултету музичке уметности у Београду у класи ред. проф. Мирјане Шуица-Бабић са оценом 10 и општим просеком 9.75 и магистрала са оценом 10 и средњом оценом 9.80. Чембало је дипломирала на истом факултету у класи ред. проф Милоша Петровића са оценом 10 и средњом оценом 9.82. У истој класи је завшила и специјалистичке студије из камерне музике. Добитница је две прве награде на Интернационалном такмичењу "Петар Коњовић" у категоријама дуо виолина-клавир (са Миланом Милисављевићем) и дуо глас-клавир (са Катарином Јовановић). Учествовала је на мајсторским курсевима код

чембалиста Игет Драјфус и Петера Ленерберга као и код пијаниста Џуди Келер-Сиберт и Ханс-Петер Штенцла.

Као солиста и камерни музичар концерте је одржала у свим еминентним салама у Београду као и широм Србије, у Немачкој, Македонији, Црној Гори, Грчкој, Аустрији и Словенији. Наступала је у великом броју ансамбала и камерних оркестара. Као чембалиста са Београдском филхармонијом и диригентима Полом Мејером и Урошем Лајовицом, са оркестром Факултета музичке уметности и диригентом Александром Вујићем, са оркестром *Cammerata Serbica* и диригентом Звонимиром Хачком (велика дворана Коларца, Грац, Беч), са ансамблом СО РТС, Краљевским гудачима Св. Ђорђа и Сретеном Крстићем као и Гудачима Св. Ђорђа и Горданом Николићем.

Са великим успехом Теа Димитријевић континуирано сарађује са СО РТС, наступајући као члан оркестра, првенствено као пијаниста. До сада је сарађивала са диригентима Бојаном Суђићем, Весном Шоуц, Биљаном Радовановић, Дејаном Савићем, Премилом Петровићем, Младеном Јагуштом, Владимиром Крањчевићем, Леифом Сегерстамом, Дејвидом Порселијном, Хозе Кољадом, Џулијаном Рејнолдсом, Антонијом Џој Вилсон, Станком Јовановићем и другима. Наступала је на концерту Хозе Карераса, Монсерат Кабаље и Кири Те Канава.

Теа Димитријевић осим према барокној, посебан афинитет има према музици двадесетог и двадесет првог века, Редован је учесник међународне трибине композитора где наступа и у оквиру ансамбала и као члан ансамбла "Арте" и Ансамбла за нову музику.

Репертоар Тее Димитријевић обухвата велики број соло и камерних композиција различитих епоха: ренесансе, барока, класицизма, романтизма, импресионизма као и дела двадесетог и двадесет и првог века и домаћих аутора чему доприноси њено познавање два инструмента.

Интензивно наступа као камерни музичар у клавирским дуима изводећи обиман репертоар писан за овакав ансамбл. Са Арпадом Печваријем је наступила у великој дворани Коларчеве задужбине, у свечаној сали Скупштине града, атријуму Народног музеја, павиљону Цвијета Зузорић, Гварнеријусу као и у Врању и Скопљу. Од наступа се посебно истиче концерт српске музике за клавир четвороручно у свечаној сали Скупштине града где је неколико композиција премијерно изведено. Са пијанистом Небојшом Максимовићем извела је класичан репертоар на концертима у великој сали МШ "Мокрањец" као и галерији САНУ.

Наступа и као члан клавирског дуа са Дејаном Суботићем. Овај ансамбл је остварио велики број концерата у значајним салама у Београду (Коларчева задужбина, Свечана сала Скупштине града, Галерија САНУ, Галерија Арт гет, Кућа краља Петра) као и у Нишу и Неготину.

Репертоар Тее Димитријевић обухвата велики број соло и камерних композиција различитих епоха: ренесансе, барока, класицизма, романтизма, импресионизма као и дела двадесетог и двадесет и првог века и домаћих аутора чему доприноси њено познавање два инструмента.

Обиман рад Тее Димитријевић представља интерпретативно – аналитички пресек најрепрезентативнијих композиција писаних за клавирски дуо насталих на француском тлу а од стране аутора који су живели и стварали крајем 19. и почетком 20. века. У уводном делу докторског рада кандидаткиња даје разлоге интересовања за француску музику тог периода као и методе истраживачког рада које ће се користити током реализације докторског пројекта.

У средишњем делу рада посебна пажња је усмерена на музику Клода Дебисија, једног од најмаркантнијих личности француске као и европске музике новијег времена. Теа Димитријевић нам сугерише, кроз конкретне примере, на који начин можемо добити Дебисијеве мајсторске звучне боје као и како да побољшамо своју извођачку технику путем потребних вежби. Обилато и крајње комплексно коришћење педала као и сама реализација педализације у случају клавирског дуа подељена је на две музичке личности. Теа Димитријевић нам даје неколико објашњења на који начин извршити нивелацију звука, и шта је то потребно да би четири руке звучале као да долазе из једне извођачке личности. На две изузетне композиције Клода Дебисија је стављен акценат, на Шест античких епиграфа писаних за клавир четвороручно као и на маестрално дело Црно и бело, за два клавира.

Поред обиља нотних примера у којима се и дају предлози реализације прсторедра, Теа Димитријевић разматра и одређене сличности као и разлике Мориса Равела и Клода Дебисија искључиво кроз призму савременика али и јаким уметничких индивидуа. Две композиције су центар њеног занимања у писаном докторском уметничком пројекту - Приче моје мајке гуске за клавир четвороручно и Шпанска рапсодија – овога пута анализирана као дело за два клавира.

Три романтична валцера Емануела Шабријеа, личности снажне музичке природе, такође представљају императив не само у раду већ нам Теа Димитријевић говори и о утицају тог композитора на стваралаштво других музичара, првенствено на Дебисија и Равела. Музика Шабријеа, као примеса романтичарског духа удахнута клавирском дуу у својој грациозности, препуна је нежности и полетности ка наговештају нових путева у музички импресионизам.

Композитор сажетог израза, Франсис Пуланк, такође је један од композитора чије се дело анализира кроз аспект извођаштва у докторском раду. Међу композиторима 20. века Пуланк се истиче вандредним даром за мелодију деликатну, гипку и духовито изражајну. Теа Димитријевић до танчина анализира извођачке карактеристике обимног ремек дела савремено компонованог клавирског дуа – Сонате за два клавира.

Антиимпресионистички став Ерика Сатија Теа Димитријевић посматра и анализира кроз дело Три комада у облику крушке, дајући оригинална решења за коришћење, односно некоришћење педала.

Теа Димитријевић је у свом у раду, до најситнијих детаља, објаснила процес рада који претходи извођењу једног дела. Закључке је извела и на основу дугогодишњег бављења клавирским дуом као и година педагошког искуства, имајући у виду да се и приступ композицијама са годинама продубљује. Све те елементе је размотрила и за сваки проблем или нечему што је представљало потенцијални проблем, систематично је покушала да пронађе адекватно решење уз напомену да је такво решење једно од могућих и да не треба представљати императив већ само један од начина помоћу којих се може стићи до циља.

Осим детаљне извођачке анализе горе поменутих дела, ауторе Дебисија, Равела, Шабријеа, Сатија и Пуланка у писаном докторском раду стављала је и у контекст историјских личности које су стварале под утицајем спољашњих фактора, у комбинацији са описима њихових личности као и односима који су се међу њима створили. У раду можемо и видети колико су те међуљудске као и међууметничке везе од битног значаја за развој музике тог доба, а посебно у домену клавирске музике и клавирског дуа. Осим записане педализације од стране аутора, а можемо пронаћи и такве примере, Теа Димитријевић је давала сугестије, из искуства најбоља решења, али и претпоставке за адекватно коришћење педала те покушала да разреши проблеме који могу проистећи из погрешне педализације. Сличан случај је и са прсторедом.

Писани рад докторског уметничког пројекта Тее Димитријевић истраживачком методом тумачи и процес креирања дела, од његовог почетка преко вежбања, начина вежбања, методама заједничког вежбања, претпоставкама о идеалном прстореду и педализацији преко идеја о квалитетном извођењу и остваривању нових резултата у извођењима дела.

Клавирски дуо спада у један од најкомплекснијих облика заједничког музицирања, првенствено полазећи од претпоставке да се музичко заједништво у таквом ансамблу гради на основу сличних афинитета, постојећим или сличним пијанистичким техникама, заједништву звучача, музичкој интелигенцији и осећајности. Било оно на једном клавиру или на два, осим основних постамената пијанизма које подразумева добро извођаштво, смисао за целину, ритам, смисао за облик, за поетику и фразирање, Теа Димитријевић објашњава и обрађује и аспект камерног музицирања кроз заједничко сагледавање проблема, усклађеност и нивелисање звука. Посматрајући генерално карактеристике педализације у клавирском дуу, независно од улога које пијанисти имају, Теа Димитријевић нам и закључку рада даје и исцрпну класификацију начина педализације у дуима правећи реминисценцију примера. Такође нам говори и о развијању "камерног уха" и како учинити педал независним од своје интерпретације као и како решити одређене недоумице "замућења" педала и на који начин редиговати педал у случају текстуалних нечистоћа.

ЗАКЉУЧАК:

Комисија са задовољством констатује да рад Тее Димитријевић на тему "Аспекти извођаштва и проблематика педализације у клавирским дуима француских композитора на прелазу из XIX у XX век" као завршни пројекат на уметничким докторским студијама камерне музике, поседује оригиналност, инвентивност и темељност и да оправдава високе захтеве који одговарају овом студијском нивоу. С обзиром да се на нашим

просторима до сада није аналитички приказивао процес рада у клавирском дуу као ни проблематика педализације која проистиче из заједничког музицирања, поготово код француских аутора, сматрамо да докторски уметнички пројекат Тее Димитријевић поседује и изузетан едукативни карактер.

Тео Димитријевић и пијаниста Дејан Суботић, са којим ће кандидаткиња и бранити докторски рад из уметничке области камерне музике, а који чине дугогодишњи клавирски дуо, поседују изузетно музичко заједништво саграђено на основу сличних афинитета, пак различитих карактера, који се у духу интелигентне музичке толеранције стапају у једну пијанистичку личност. Сличне пијанистичке технике и тушеа они ће умети оригинално да протумаче дела Дебисија, Равела, Шабријеа и Пуланка а у традицији француског пијанизма чиме се у потпуности задовољавају високи критеријуми уметничког доктората.

У Београду, 25.01. 2011. године

Зорица Ћетковић, редовни професор

Људмила Грос Поповић, редовни професор

Ладисав Мезеи, редовни професор

Урош Пешић, редовни професор у пензији

Горан Маринковић, ванредни професор

